

י"ד טבת	כניסת	יציאת
ה'תשפ"ג	שבת	שבת
ירושלים	16: 10	17: 29
ת"א	16: 31	17: 31
חיפה	16: 18	17: 28
באר שבע	16: 33	17: 32

אילו של יצחק

פרשת "ויחי"

פרשתנו עוסקת בימי חייו האחרונים של יעקב אבינו, ובהכנות שעשה טרם עוזבו את העולם החולף. במרכזו של הפרשה עומדות הברכות שברך יעקב את בניו "אִישׁ אֲשֶׁר כִּבְרַכְתּוֹ בְּרַךְ אֹתוֹ." (מט, כח). אך קודם להן, מברך יעקב את בניו של יוסף, ברכה, שסיומה הפכה להיות סמל לברכת הבנים:

"וּבְרַכְם בְּיוֹם הַהוּא, לְאִמּוֹר, בְּךָ יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל לְאִמּוֹר, יִשְׁמַךְ אֲלֵכֶם כְּאֶפְרַיִם וְכַמְנַשֶּׁה;" (שם, כ')

וכתב רש"י: **"בך יברך ישראל** - הבא לברך את בניו, יברכם בברכתם ויאמר איש לבנו 'ישימך אלוהים כאפרים וכמנשה': ומפרש התרגום **יהונתן**, שביום הברית יברכו את הילד לאמר: **"ישימך אלקים כאפרים וכמנשה"**.

ויש לשאול: מדוע דווקא אפרים ומנשה? הלא **"אפרים, ומנשה--כראובן ושמעון, ויהוי-לי"**, למה כל המברך את בנו יברך אותו שיהיה כמותם דווקא, ולא בשאר השבטים או האבות הקדושים?

ומסבירים חז"ל: הרי ידוע שאפרים ישב אצל יעקב אבינו ולמד תורה. מנשה, לעומתו, עזר ליוסף בניהול המדינה במצרים, כך כתוב בסוף הפרשה: **"גם, בני מקיר בן-מנשה--יגידו, על-ברכי יוסף"**. - הרי שמנשה זרעו היו החניכים של יוסף בהנהגת המדינה.

ואמר **הרב אברהם שמואל בנימין סופר** נודע בכינויו **"הכתב סופר"** על שם חיבוריו. (יום ההילולא השבוע - י"ט בטבת): ביום הברית, כשאיננו יודעים איך יגדל הרך הנולד, מברכים אותו **"ישימך אלקים כאפרים"**, כלומר שתהיה בן תורה, זו העדיפות הראשונה שלנו. ואם לא בן תורה, שתהיה **"וכמנשה"** - עסקן - תעזור בניהול המדינה!

הרב ראובן קרלנשטיין זצ"ל תרץ על הקושיה הנ"ל, שהנה המשג **"ירידת הדורות"** מוכר וידוע, ולצערנו, **"ירידת הדורות"** הוא תהליך הנמשך לאורך כל הדורות. אולם הפעם היחידה בהיסטוריה שלא היתה ירידת הדורות, היתה עם אפרים ומנשה, כשיעקב הגיע למצרים ואמר ליוסף: **"ועתה שני-בניך הנולדים לך בך בארץ מצרים, עד-באי אליך מצרימה--לי-הם: אפרים, ומנשה--כראובן ושמעון, ויהוי-לי"**. " והלא אפרים ומנשה היו כבר דור שלישי, ואיך משוה אותם יעקב לראובן ושמעון?!

אלא שיעקב מתכוון בזה, שהם הועלו לדרגתם של השבטים! זו, אם כן, משמעותה של הברכה שאנו מברכים את בנינו: **"ישימך אלקים כאפרים וכמנשה"**. - שגם אצלם לא יתקיים המושג **"ירידת הדורות"** כפי שהיה אצל אפרים ומנשה.

הסבר נוסף מדוע מברכים את הבנים שיהיו דווקא כאפרים וכמנשה: ראובן, שמעון ושאר השבטים גדלו בבית יעקב אבינו בארץ ישראל, אבל אפרים ומנשה גדלו וגרו בערוות הארץ - מצרים, ולא עוד אלא שהיו קשורים לבית המלוכה, ועם כל זאת נשארו בצדקותם.

גם אנו כיום גדלים ומגדלים ילדים, לעתים במצב דומה למצבם של אפרים ומנשה, ולכן, צריכים אנו ברכה מיוחדת **"ישימך אלקים כאפרים וכמנשה"** בכדי שיהיו **הבנים צדיקים, ולא יושפעו מרוחות רעות** המנשבות בחוץ.

רבי צבי אלימלך מדינוב זי"ע מביא **הסבר נוסף** ואומר, שהרי יעקב אבינו שיכל את ידו, והקדים בברכתו את אפרים לפני מנשה, ולא מצאנו שמנשה הבכור קינא באפרים אחיו הקטן, ואפרים לא התגאה על אחיו הגדול מנשה. ולכן כשאב מברך את בניו, מברכם בברכת **"ישימך אלקים כאפרים וכמנשה"** - הוא מדגיש להם שלא יהיה קנאה וגאווה ביניהם, אלא אהבה ואחדות תשרה אצלם תמיד, כדוגמת אפרים ומנשה.

ואמר **רבי יחזקאל מקוזמיר** זי"ע: **"לא אמר בכס אלא בך"** - כאיש אחד, שבאחדות יבורך ישראל.

"ויקרא יעקב, אל-בניו; ויאמר, האספו ואגידה לכם, את אשר-יקרא אתכם, באחרית הימים." (מט, א')

ומסביר **הש"ה הקדוש** - ביקש יעקב לגלות את הדרך לקץ הגלות, אמר להם **"האספו!"** כי אי אפשר לקץ שיבוא כשיש ביניכם שנאת חינם, אלא אתם צריכים להיות כולכם באסיפה אחת באגודה אחת!

ובשם **הרה"ק מקוצק** זי"ע נאמר: **"האספו ואגידה לכם"** - כלומר כאשר כל אחד יהיה בעצמו כאין וכאפס בבחינת **"האספו"**, אז **"ואגידה לכם"** - תזכו להיות מאוגדים ומאוחדים, וזה יביא **"את אשר יקרא אתכם באחרית הימים"** - לביאת משיח צדקנו.

ומפרש רש"י: **"ואגידה לכם** - את אשר יקרה לכם באחרית הימים, והרי לא מצאנו בהמשך דברי יעקב לבניו, שגילה להם את אחרית הימים? אלא בתחילה כשאמר להם האספו ואגידה לכם, **אכן בקש יעקב לגלות את הקץ של כל הגלויות ונסתלקה ממנו שכינה** ונעלמה מאתו ידיעת הקץ **והתחיל אומר להם דברים אחרים** שאינם מענין קץ הגלות." (רש"י כפשוטו)

בני ישראל עומדים בפני גלות ארוכה וקשה במצרים. בפרשה מסופר, כי יעקב אבינו מבקש לגלות להם לפני מותו את הקץ, ולהסביר מתי וכיצד הכל יגמר, אך אלוקים מונע זאת ממנו. למה בעצם?

כי תהליכים קשים וארוכים כמו הגלות נועדו לבנות בנו קומה חדשה, להצמיח בתוכנו כוחות ולהביא אותנו לתקן משהו בעצמנו ובעולם. יש חשש שאם נדע בדיוק מתי ואיך הכל יסתיים, נחיה בתחושה של פסיביות ושאננות. פשוט נרגיש שהדברים יסתדרו בסוף איכשהו מעצמם, ולא נעשה את העבודה הנפשית והמעשית שלשמה נועד התהליך.

כל אחד היה רוצה לדעת מתי יתחתו, מתי יזכה לילדים, או מתי כל מיני חלומות שלו יתגשמו. יעקב אומר לבניו כך: יהיה קץ, יהיה טוב, אך הקץ הזה נסתר ומכוסה. אין לדעת איך ומתי תבוא הישועה, כך שהאחריות להבאתה רובצת על כתפיים. אתם נדרשים להתאמץ, לברר ולגלות מה עליכם לתקן, מה עליכם לקדם ואילו כוחות לפתח, ולהבין כיצד לפעול ומה נכון לעשות כדי להביא את הגאולה.

זוהי אחריות כבדה ולעתים מתסכלת, אך בזכותה אנו הופכים מפסיביים שזקוקים להצלה שתנחת עלינו משמיים, לשותפים אמיתיים בהבאת הטוב לעצמנו ולעולם.

אם כן, השעות האחרונות של יעקב אבינו בעולם, הוקדשו כדי לברך את בניו. בזה אחר זה נקראו הילדים אל מיטת האב וקיבלו את ברכתו. היו בין הילדים שזכו לקבל ברכות נפלאות, בדמות אהבת התורה, כוח המלוכה, הצלחה ועושר או יופי. והיו כאלו שאצלם הפכה הברכה לקללה והם שמעו דווקא דברי תוכחה קשים. כך היה אצל שלוש הילדים הגדולים, שלא שמעו מיעקב אפילו מילה טובה אחת.

המפרשים מנסים להבין, מה הייתה בדיוק התכלית של כל מסכת הברכות הללו? הרי אם הברכות נועדו להתפלל ולבקש מה' שיחוס עליהם ועל צאצאיהם, למה בירך יעקב רק חלק מבניו? וכי בניו הגדולים לא זקוקים לתפילה?! ומאידך, אם תכלית המעמד הייתה כדי להוכיח את בניו על חטאיהם - למה הוכיח רק חלק מהילדים, בעוד שמצאנו חטאים גם אצל אחרים?

האברבנאל, מציג פירוש חדש ויצירתי במסכת הברכות של יעקב: לשיטתו, כל השיחה הארוכה הזאת נועדה למטרה אחת: לקבוע ולהכריז כי **יהודה יהיה המלך הנצחי של ישראל**. כל אריכות הדברים אודות השבטים האחרים, נועדה להסביר מדוע הם לא ראויים להיות המלכים.

ראשית, יעקב הסביר מדוע שלוש הילדים הגדולים אינם ראויים להנהגה. הוא הדגיש כי הם אינם נושאים את תכונות האופי הנדרשות למלוכה, שכן ראובן הוא כעסן ופזיז, ואילו שמעון ולוי הם אנשים קיצוניים שידם קלה על ההדק. אחר כך, עובר יעקב לפרט את מעלות יהודה עצמו, שעושות אותו כשיר ביותר למלוכה, ובהמשך הוא מסביר מדוע שאר הילדים הצעירים אינם ראויים למלוכה. וכאן הוא מתמקד בעיקר במעלות שלהם ואומר שהם נועדו למטרות אחרות ויהיו עסוקים בענייניהם. יששכר צריך ללמוד תורה, דן נועד להיות דיין, זבולון אמור לעשות כסף וכו'.

וכך כותב האברבנאל: **"כוונת אלה המאמרים והברכות, דעתי נוטה שיעקב בעת מותו רצה לבאר מאיזה מבניו יצא שבט המלוכה והממשלה..."**

במילים אחרות: ליעקב אבינו נולדו 12 בנים ראויים ומוכשרים, ובכל זאת, אם צריכים לבחור מתוכם כמה בולטים במיוחד, אין ספק שאלו הם ראובן הבכור, יהודה האמיץ ויוסף המשנה למלך. שלוש הבנים האלו הם היחידים המדברים בפרשיות האחרונות ונראים כמו אלו שמובילים את המשפחה. ולמרות זאת, כאשר יעקב צריך להכריז על **"מלך ישראל"**, על הילד שיצמיח מקרבו את מנהיגי העם עד סוף הדורות בביאת משיח צדקנו, הוא מכריז בקול צלול על אחד ויחיד: **"יהודה"**.

"לא-יסור שבט מיהודה, ומחזקק מבין רגליו, עד-פי-גבא שילה, ולו יקחה עמים." (מט, י')

יחד עם זאת, אנו מוצאים שגם ליוסף נותן יעקב אבינו כתר מלוכה, וכך הוא אומר לו (בראשית פרק מט) **"בְּרַכְתָּ אֶבְיָדָךְ בְּבָרֶךְ עַל בְּרַכְתָּ הוֹרֵר עַד תֵּאָוֹת גְּבֻעַת עוֹלָם תִּהְיֶיךָ לְרֵאשִׁי יוֹסֵף וְלִקְדָּח לְזִיזֵר אֶחָיו"**, מהו **"זיזיר אחיו"**? מפרש רשב"ם: **"זיזיר אחיו** - מלך על אחיו", וכן מפרש ספורנו **"מוכתב בנור מלכות"**. אז כיצד זה מתיישב עם ההבטחה **"לא יסור שבט מיהודה"**? נראה לומר, שהכוונה היא שיוסף זרעו יהיה להם **"מלכות שעה"**. יוסף היה מלך לשעה במצרים, חז"ל המשילו אותו לשועל שעמדה לו השעה בחוכמתו, ובאותה שעה גם הארי משתחוה לו, ובלשונם **"תעלא בעידיניה סגיד ליה"** (רש"י מז לא). וכן יהושע היה כמלך לשעה שלא העמיד יורשים למלוכה, ושאל המלך, שהיה הראשון במוסד המלוכה (בהיותו משבט בנימין) והמלוכה נלקחה ממנו והוא ובניו נהרגו במלחמה בצורה נוראה. לעומתם, הובטחה המלוכה לדוד עד עולם, שלא תסור המלוכה מזרעו.

אם כן, מה היה מיוחד ביהודה שהפך אותו להיות המנהיג האולטימטיבי? מה היה ייחודי באישיותו, שעשה אותו יותר ראוי מראובן הבכור ואפילו יותר מיוסף, שכבר באותה שעה היה משנה למלך מצרים?

יהודה הוא הדמות הבולטת בפרשת מכירת יוסף. בעוד שראובן מנסה לפעול אצל האחים ולהציל את יוסף (ל"ז, כב), הרי שיהודה מציע למכור אותו לישמעאלים (שם, כז). יהודה אמנם מונע מאחיו מלהרוג את יוסף, אך הוא חורף גורל אכזר לאח, שאמור לבלות את חייו כעבד במצרים, ולאב, שיתאבל על בנו כל הימים.

יתכן, שליהודה יש גם מניע אישי בחטא זה. לאחר שאחיו הגדולים נדחו כבר מן הבכורה, יהודה הוא המועמד הבכיר להיות מנהיג האחים. רק דבר אחד עלול למנוע ממנו את הבכורה: אהבתו המיוחדת של אביו ליוסף.

גם לאחר המכירה, חוטא יהודה בחטא דומה. לאחר מותם של ער ואונן, אומר יהודה לתמר: "שָׁבִי אֵלַינָה בֵּית אֲבִיךָ עַד יִגְדַל שְׁלָהּ בְּנֵי כִי אֲמֹר פֶּן יָמוּת גַּם הוּא כְּאֲחִיךָ" (יא). בדברים אלו תולה יהודה את קולר מותם של בניו בתמר למרות שאנו יודעים היטב שמות בניו בא בעקבות חטאם (ז-ו). **שוב** מעדיף יהודה את האינטרס האישי, תוך כדי פגיעה מוסרית באחר, והפעם בתמר.

תמר יוזמת פעולה מחוכמת כדי לפתור את מצבה. היא מקבלת מיהודה הבטחה לתת לה "גְּדֵי עֵצִים" תוך השארת ערבון, וברגע האמת מצגיגה בפני יהודה שאלה: "הֲפֹרָא: לְמִי הַחֲתָמֹת וְהַמְטָה הָאֶלֶּה?".

כפי שכבר העירו חז"ל (בראשית רבה פד, ט) המילים "הֲפֹרָא" מצלצלות באוזני יהודה. לא מכבר רימה הוא את אביו בשעיר עיזים, והפנה אליו שאלת תם: "הֲפֹרָא...?" (ל"ז, לב). והנה, התהפך הגלגל. תמר רימתה אותו בגדי עיזים, ומפנה אליו שאלה "הֲפֹרָא...?", שתשובתה ידועה ליהודה. האם ישוב יהודה ויעדיף את האינטרס האישי על פני המחויבות המוסרית?

כאן מתגלה יהודה במלוא עוצמתו. יהודה משיב מיד: "וַיִּפֶר הַיְהוָה וַיֹּאמֶר צְדָקָה מִמֶּנִּי". המחויבות המוסרית גברה על פני השיקול האישי.

ועל כך אומר יעקב: "גֵּוֹר אַרְיָה הַיְהוָה מִטָּרְף בְּנֵי עֲלֵיתָ", יהודה ניחן בכוח של "בני עליית". כלומר, הוא הפגין גדלות נפש שבה ידע להתעלות מעל הנטייה הטבעית שלו ועשה את הדבר הנכון. פעם הוא התעלה מעל הכעס הכללי על יוסף והציל אותו ברגע האחרון מידי אחיו. ופעם הוא התעלה מעל הקושי להודות בכישלון בפרהסיא והציל את תמר ועובריה משריפה.

מכאן ואילך ממשיד יהודה את מסלול התשובה, המגיע לשיאו ב"תשובת המשקל" בזמן פגישתו עם יוסף: "וַיַּעַתָּה יִשָּׁב נָא עֲבָדְךָ תַּחַת הַנְּעָר עֲבָד לְאֲדָנִי וְהַנְּעָר יַעַל עִם אֲחִיו. כִּי אִישׁ אֶעֱלֶה אֶל אֲבִי וְהַנְּעָר אֵינְנוּ אִתִּי, פֶּן אֲרָאָה בְּרַע אֲשֶׁר יִמְצָא בְּתַבְּאֵי אֲבִי" (מ"ד, לג).

מהתנהגותו בפרשת תמר - "צְדָקָה מִמֶּנִּי", ועד למסירות נפשו בנאום חד להציל את בנימין ובכונותו לשבת כעבד תמורתו - **מי שמכר את יוסף בן רחל לעבד, מוכר עבשיו את עצמו לעבד בשביל בנימין בן רחל** - מראה יהודה על תהליך תשובה אמיתי שעבר, ועל יכולתו ליטול אחריות שיש בכך **יסוד של כושר מנהיגות.**

אבל נראה שיש כאן רעיון עמוק יותר:

התכונה החשובה ביותר למלך היא **מסירות נפש**, ולהרגיש כעבד לעם שעליו הוא מולך, כפי שכתב הרמב"ם (מלכים פרק ב הלכה ו):

"כדרך שחלק לו הכותב הכבוד הגדול, וחייב הכל בכבודו, כך צווהו להיות לבו בקרבו שפל וחלל שנאמר ולכי חלל בקרבי, ולא ינהג גסות לב בישראל יתר מדי, שנאמר לבלתי רום לבבו מאחיו, ויהיה חונן ומרחם לקטנים וגדולים, ויצא ויבא בחפציהם ובטובתם, ויחוס על כבוד קטן שבקטנים, וכשמדבר אל כל הקהל בלשון רבים ידבר רכות, שנאמר שמעוני אחי ועמי, לעולם יתנהג בענוה יתירה, אין לנו גדול ממש רבינו והוא אומר ונחנו מה לא עלינו תלונותיכם, ויסבול טרחם ומשאם ותלונותם וקצפם כאשר ישא האומן את היונק, רועה קראו הכתוב, לרעות ביעקב עמו, ודרכו של רועה מפורש בקבלה כרועה עדרו ירעה בזרועו יקבץ טלאים ובחיקו ישא וגו'". ועיקר האזהרה למלך שלא ירום לבבו, כי בכך יאבד את זכותו להיות מלך. וכשיהודה הודה "צדקה ממני" והיה מוכן להקריב את כל יוקרתו ותפקידו בין אחיו עבור בנימין - הדבר מראה שאינו מחזיק טובה לעצמו כלל, ובטול עצמי כזה מתאים למלך, **שצריך להיות כל כולו מסור לעם** שהמליכו.

זאת ועוד: מנהיג צריך שיהיה בו שתי תכונות בסיסיות נוספות: **רגישות לאחרים, ויכולת להציג פתרונות.** ואכן, יהודה הצטיין בשתי התכונות אלה: יהודה הבחין שיוסף אחיו עומד למות בבור ומיד הציע למכור אותו.

הוא גילה רגישות והציע פתרון יעיל, שלמעשה הציל את החיים של יוסף. כך בדיוק היה גם עם תמר: כשהפגין כלפיה את האכפתיות הראויה והציל את חייה, וכך עם בנימין בעת שהציע לשבת תחתיו כעבד. ושתי תכונות אלה בדיוק, היו חסרות אצל ראובן:

א. **היכולת להציג פתרונות:** ראובן אמנם הציע להשליך את יוסף לבור במקום ההורגו - אבל יוסף היה יכול למות בבור העמוק מלא הנחשים והעקרבים. (גם יעקב העיד עליו במקרה אחר: "בכור שוטה הוא זה", שהעלה שם פתרון לא יעיל).

ב. **רגישות** - ראובן לא הפגין את האמפתיות הנדרשת, ובמקום לשהות לצידו של יוסף עת הפשיטוהו וזרקו אותו לבור, הוא נעלם ולא היה שם בשעת המכירה! שואל רש"י, מאיפה הוא הגיע? ומבאר שראובן היה עסוק בשקו ותעניתו!! ושוו בנפשכם: אחיו הקטן מושלך בבור, יכול למות בכל רגע מהנחשים והעקרבים והוא הולך לעשות תשובה!

מכאן, שראובן היה טיפוס לעצמו, מכונס בעולמו האישי - וזה טוב לאדם עובד ה', אך לא מספיק כדי להנהיג.

אולם השאלה עומדת ונשאלת ביתר שאת גם ביחס ליוסף:

בעוד שיהודה נפל ונכשל מול תמר - ועוד עשה זאת כאדם בוגר, יוסף עמד בנאון מול אשת פוטיפר ואף שהיה בסך הכול ילד צעיר.

אם כן בוודאי שמעלתו האישית אינה נופלת מזו של יהודה!?

ביחס ליוסף, המפרשים עונים תשובה פשוטה, ומעניקים בכך את הסגולה הנוספת הדרושה לאדם מנהיג: יהודה היה **מקובל** על אחיו. בעוד שיוסף היה "נסיך", מה שנקרא 'אדם שנולד עם כפיית זהב בפה', או בשפה רוחנית: יוסף היה "צדיק", מרומם לגמרי מהבלי העולם הזה, יהודה היה 'אחד משלנו'. אדם כמוהם שהבין את מצוקות החיים והתמודד איתם.

זאת גם הסיבה שפרק הברכות של יהודה נפתח במילים: "וַיְהוָה אֱתָה יוֹדֵף אֲחִיךָ". ומפרש ה'ספורנו': יהודה אתה יודוך אחיך - יקבלוך למלך, כי יודוך שאתה ראוי למלך.

מכאן נלמד, שמעבר לכך שמנהיג צריך להיות אהוב ומקובל, צריך שיהיו בו שלוש תכונות בסיסיות: **מסירות, רגישות לאחרים, ויכולת להציג פתרונות.** ויהודה הצטיין בשלושת התכונות הללו.

בליל שבת י"ד בטבת ה'תשל"ט, בדיוק לפני 44 שנה, נפטר בירושלים תלמיד חכם וצדיק גדול ושמו - **רבי שמואל אהרון יודלביץ**, מחבר ספר **מעיל שמואל**, וחתנו של רבי אריה לוי.

סיפורים מופלאים רבים אופפים את דמותו של רבי שמואל אהרון, וביניהם הסיפור המופלא על לידתו. וכך היה המעשה. אביו של רבי שמואל אהרון, רבי שבתאי, למד סבל היה. אשתו הראשונה ושני ילדיו הקטנים נפטרו בזה אחר זה. לאחר מכן, נשא רבי שבתאי לאישה את "שיינע מרים", ונולדו לו ממנה שני ילדים, אך גם הם נפטרו בזה אחר זה ל"ע.

לאחר הפטירה, אמרה שיינע מרים לרבי שבתאי - איני יכולה עוד לשאת את השכול, זה הילד הרביעי שנפטר...

הבין רבי שבתאי את המסר, וללא כעס, ולמרות האהבה הגדולה ששררה ביניהם, הסכים לבקשתה להתגרש...

התחיל רבי שבתאי לארוז את החפצים, והנה דפיקה בדלת. בפתח עמד רבי שמואל, יהודי עני וצדיק נסתר, שהתארח מידי פעם בביתם. ערכו לו בעלי הבית את השולחן וכיבדוהו באוכל, ובתום הסעודה סיפר לו רבי שבתאי על החלטתם להתגרש.

שאלה הצדיק - והרי חז"ל אמרו, שכשיש שלום בין איש לאשתו, השכינה שרויה במעונם. נדמה לי שהשלום שרוי במעונכם, ומדוע החלטתם לפרק את מעון השכינה? סיפר לו רבי שבתאי על האסונות שפקדו את ביתם, שבעקבותיהם החליטו להתגרש.

והנה, לנגד עיניהם, גבהה קומתו של האורח, ועיניו זהרו כשני אבוקות, וכך אמר: "אל תהרסו את מעון השכינה, המתינו שנה - ואני מבטיח לכם שיוולד לכם בן, ואון וצדיק וקדוש. בן שיאריך ימים, ויאיר את העולם בתורתו וקדושתו!"

השניים ביקשו שהות להתייעץ, ופנו לרבי שמואל סלנט זצ"ל רבה של ירושלים, בשאלה - אם אכן יש בכוחו של האורח להבטיח.

פסק רבי שמואל, שאכן על הבטחתו ניתן לסמוך, והשניים אמרו לצדיק שהחליטו לפעול על פי דבריו.

לאחר ימים מעטים, נפטר הצדיק הנסתר, ורבי שמואל סלנט הבטיח לרבי שבתאי, שהוא עלה לעולם העליון ללממש את הבטחתו. ואכן, באותה שנה נולד הילד ונקרא שמו בישראל - שמואל אהרון, שמואל על שם הצדיק הנסתר. רבה של ירושלים התכבד בסנדקאות ואמר - "אכן הצדיק קיים את הבטחתו, ונשמח גדולה ניתנה לילד... אבל הבחירה החופשית מסורה בידי האדם, נקווה שישקוד על התורה, יתעלה בעבודת ה'..." וכך היה. (מעילו של שמואל, פרקים יא-יב).

סיפור מופלא זה מקפל בתוכו מסרים גדולים. איננו מבינים בגנזי נסתרות, אך יש בסיפור רמז, שהצדיק הנסתר נתן באופן מסוים את נשמתו להשכנת שלום בית, ומסר את נפשו בכדי לא לפרק את מעון השכינה וכדי שתשוב ותתגלה פעם נוספת בדמותו של רבי שמואל אהרון, שהיה כמותו צדיק וקדוש, ואף נקרא על שמו.

לע"נ **אסתר מזרחי בת יחזקאל וכתן ז"ל**
נלב"ע ב' עבת ה'תש"פ. ת.נ.צ.ב.ה.

לע"נ ר' **יצחק ב"ר נסים מזרחי ז"ל**
נלב"ע י"ח תשרי ה'תשס"ט. ת.נ.צ.ב.ה.